

Raadsvoorstel

Onderwerp: Harmonisatie Grondstoffenbeleid
Datum: 24 april 2019
Agendapunt: 9
Behandeling: Opiniërend en besluitvormend
Portefeuille-
houder(s): Wethouder Blok
Steller: Stientje Pol – s.pol@hethogeland.nl
Zaaknummer:

1. Samenvatting

De afvalinzameling in de gemeente Het Hogeland gebeurt nu nog op vier verschillende manieren, zoals dat gebeurde in de vier voormalige gemeenten. Vanaf 2021 is er voor alle inwoners van Het Hogeland één manier van inzamelen van afval. Keuzes over hoe om te gaan met afval neemt de gemeente in de loop van 2019, samen met inwoners. De landelijke doelstellingen in het terugdringen van afval per huishouden vindt Het Hogeland daarin een belangrijk uitgangspunt.

2. Gevraagd of voorgesteld besluit

Instemmen met de startnotitie grondstoffenbeleid en de daarbij behorende Participatie en communicatiestrategie.

3. Inleiding

3.1 Aanleiding

Per 1 januari 2019 is de gemeente Het Hogeland ontstaan uit de gemeenten Bedum, De Marne, Winsum en Eemsmond. De vier gemeenten werkten al geruime tijd in meer of mindere mate samen, maar het grondstoffenbeleid en de organisatie van afvalinzameling van de vier gemeenten verschilt aanzienlijk. Dit betekent dat het bestaande beleid samengevoegd moet worden naar een eenduidig beleid waarbij ook een doorkijk naar de toekomst nodig is gezien de landelijke doelstellingen.

De gemeente wordt in haar grondstoffenbeleid gestuurd door de Europese en Nederlandse wet- en regelgeving hieromtrent. Er wordt binnen het wettelijke kader onderscheid gemaakt tussen Europese en nationale wetgeving, die beiden het kader bepalen waarbinnen gemeenten ruimte hebben om hun grondstoffenbeleid in te vullen. Deze kaders zijn te vinden in de startnotitie (Bijlage 1).

3.2 Wettelijk of beleidskader

3.2.1 Wet Arhi

Het opstellen van een afvalstoffenverordening door de gemeente het Hogeland wordt op basis van de Wet Arhi ook op korte termijn wettelijk verplicht. In het geval van de gemeente het Hogeland gaat het om, zoals eerder genoemd, de harmonisatie van deze afvalstoffenverordeningen. De Wet Arhi stelt dat overheden verplicht zijn om binnen twee jaar nieuw beleid te ontwikkelen na een herindeling. Binnen Het Hogeland vertaalt zich dat naar de ontwikkeling van een nieuw en geharmoniseerd grondstoffenbeleid.

3.2.2 Kaders gemeente Het Hogeland

Het coalitieakkoord (2019 – 2022) van Het Hogeland is een belangrijk kader. In het akkoord staat:

“We gaan steeds meer naar een circulaire economie. De principes hiervan onderschrijven we en daaraan willen we concreet uitvoering geven. We komen met een nieuw grondstoffenbeleid en één systeem voor de afvalinzameling en verrekening. We willen bijdragen aan de bewustwording van onze inwoners en ondernemers. De landelijke doelstelling in het terugdringen van het aantal kilo’s restafval per huishouden zijn ook voor ons het uitgangspunt. We zoeken naar een optimale balans tussen het aanmoedigen van afvalscheiding en het beheersen van kosten.”

Het akkoord onderschrijft de landelijke VANG-doelstellingen. Voor het bepalen van de gemeentelijke doelstelling voor het afvalbeleid, kan als uitgangspunt gelden de landelijke doelstelling van maximaal 30 kilo restafval (fijn + grof) per inwoner per jaar in 2025. Tevens sluit het coalitieakkoord in de laatste zin aan bij de afvaldriehoek (uitgelegd in Bijlage 1).

4. Toelichting

4.1 Argumenten/motivering

De wet Arhi, die de herindeling van gemeenten betreft, biedt ons de gelegenheid om de huidige manier van afval inzamelen en verwerken gedurende twee jaar in stand te houden. Zo kunnen we de overgang op een zorgvuldige manier vormgeven. Dit geeft ons als gemeente de kans om het grondstoffenbeleid optimaal in te richten. Dit is ook praktisch gezien noodzakelijk. Om de gewenste inzamelingsvorm per 1 januari 2021 te laten starten, is een implementatietraject nodig. Dan kan het gaan om aanbestedingen, om het werven van het juiste personeel of om andere zaken die geregeld moeten worden voor de overstap naar een nieuwe inzamelingsvorm. Kortom: dit traject vergt tijd.

5. Financiële aspecten en wijze van dekking

Voor het hele traject is reeds € 40.000 beschikbaar gesteld vanuit de kadernota. Dit budget zal met name ten laste zijn van het communicatie – en participatietraject (\$7.2). Daarnaast moeten er interne uren besteed worden aan de uitvoering van het traject en vormgeving van materialen. Voor de uitvoering van het communicatie – en participatietraject is 24 uur per week nodig en vormgeving 6 uur per week.

6. Inbreng belanghebbenden

Het creëren van een nieuw grondstoffenbeleid heeft veel maatschappelijke impact. Samen optrekken met inwoners en inwonersgroepen in Het Hogeland is een van onze speerpunten, zoals het coalitieakkoord 2019-2022 benoemt. Daarin geven we aan dat we als Het Hogeland:

“Streven naar maximale participatie van inwoners bij ontwikkelingen in het ruimtelijk domein” (Coalitieakkoord, blz. 5)

We willen:

“Samen met inwoners aan het gebied werken. Daarbij hebben we extra aandacht voor belangen van inwoners met ontwikkelingen in de omgeving.” (Coalitieakkoord, blz. 5)

Het Hogeland is daarmee een gemeente die direct aan het begin van het proces de verbinding legt met inwoners, om samen de uitdaging vast te stellen.

Zodat deze uitdaging, het produceren van minder afval, niet alleen ligt bij de gemeente, maar ook bij de inwoners. Alleen door hierin samen op te trekken kunnen we komen tot verandering, tot een nieuwe levensstijl met minder afval in Het Hogeland. Een aanpak waarbij de gemeente oplossingen oplegt, en van inwoners verwacht dat zij die overnemen, zal niet genoeg commitment van de inwoners krijgen om duurzaam succesvol te zijn. Omdat het gaat om verandering van leefgedrag, is het essentieel dat mensen zelf keuzes kunnen maken in het proces daar naartoe. De VANG-organisatie haalt hierin gedragswetenschappelijk en psychologisch onderzoek ism de Radboud Universiteit aan: weerstand ontstaat vaak als mensen nieuw afvalbeleid opgelegd krijgen, zo is de conclusie.

We stellen daarom een proces voor waarbij de oplossingen vanuit de inwoners zelf komen. Wat hebben zij nodig, om te komen tot minder afval? Wat kunnen zij daarin zelf doen? En waarin hebben ze hulp nodig? De oplossingen zijn van tevoren niet in te schatten en vergen wellicht maatwerk, maar geven inwoners wel de ruimte om hun eigen gedrag voor een deel te kunnen bepalen én veranderen. Het is een uitgelezen moment om inwoners actief te betrekken bij het maken van nieuwe afspraken rondom omgaan met afval. En zo te komen tot een gedragen aanpak die te vertalen valt in een uitvoeringsprogramma voor afvalinzameling voor de komende jaren.

Onderzoek is nodig om onze inwoners effectief te begeleiden op hun weg naar een leven met minder afval in Het Hogeland. Een effectieve aanpak combineert beïnvloedingstechnieken die gelijktijdig aanhaken op motieven, rekening houden met weerstanden en inspelen op herkenbaarheid en gemak. Daartoe is het nodig om onderzoek te doen naar weerstanden, praktische voorwaarden als gelegenheid, voldoende informatie, herkenbaarheid en gemak, en hoe inwoners hun eigen rol zien. Alleen met die kennis kunnen we strategieën bepalen die ten grondslag liggen aan de inzet van de juiste faciliteiten en de juiste ondersteunende communicatiecampagne bij het nieuw beleid..

Het participatie- en communicatietraject hebben we samen met een communicatieadviseur strategisch vormgeven. Het bestaat uit de volgende aspecten:

1. Onderzoek

Inwoners vragen: wat helpt u om te komen tot minder afval? Combinatie van verschillende onderzoeksmethoden, zowel kwalitatief als kwantitatief.

2. Scenario's

Conclusies verwerken in een beperkt aantal reële scenario's voor nieuw grondstoffenbeleid.

3. Raadpleging

Inwoners raadplegen: welk scenario heeft uw voorkeur? Daarbij duidelijk de status van de raadpleging aangeven: uiteindelijk besluit de raad hierover.

4. Besluitvorming

College en raad beslissen over welk scenario ze kiezen voor Het Hogeland.

Een uitgebreide beschrijving van het voorgestelde verbindingstraject kunt u vinden in bijlage

7. Vervolgtraject

7.1 Uitvoering

Voor het harmoniseren van het grondstoffenbeleid is de volgende projectgroep samengesteld. Dit projectteam wordt tevens geadviseerd door interne adviseurs juridische zaken, inkoop, HRM en Werkmaatschappij Ability. Deze adviseurs zullen geen deel uit maken van het vaste projectteam.

7.2 Tijdsplan

Tabel 1. Planning communicatie – en participatietraject

Moment	Wanneer	Kosten
Startnotitie grondstoffenbeleid in raad	April 2019	Interne uren
Nieuwsanalyse	Regelmatig	Interne uren newsroom
Afvalmarkt raad / informatiebijeenkomst raad	Mei 2019	€ 3.000
Inwonersonderzoek	Vanaf april 2019	€ 15.000
Open dag	Begin mei 2019 open dag. Vorbereidingen vanaf april 2019	€ 10.000
Afvalinspiratiebijeenkomst(en)	Begin mei 2019	€ 3.000
Traject scholen onderzoeken	Vanaf april 2019	€ 2.000
Beeldvormende bijeenkomst scenario's raad	September 2019	€ 2.000
Raadpleging scenario's	Oktober 2019	€ 5.000
Besluitvorming	November 2019	Interne uren
Totaal kosten communicatie & participatie		€ 40.000

Bijlage:

Startnotitie Grondstoffenbeleid
Communicatie – en participatieplan

Achterliggende documenten:

Collegevoorstel – en besluit

Uithuizen, 10-4-2019

Burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland,

Gemeentesecretaris,

Burgemeester,

Paul van Vilsteren

Henk Jan Bolding

